

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hónapra 1 frt.
Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
 Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dunsóczy ház
 Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
 Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Uj előfizetők a megrendelés napjától kezdve a lapot október elsejéig ingyen kapják.

A Balkántélsziget szabadsága.

Debreczen, szept. 27.

Mióta Lukács magyar kereskedelmi miniszter oly határozottan s egyuttal oly tapintatosan utalt emlékezetes programbeszédében a Balkánfélszigetre mint arra a területre, a hol az osztrák-magyar monarchia nemzetközi s különösen gazdasági politikájának a saját érdekekre legsikeresebben érvényesülni kell: Ausztria és Magyarország politikai világa fokozott figyelemmel fordul az ottani események felé.

Mindenek előtt Boszniára és Hercegovinára esik a tekintet és teljes meglepéssel, mely tartományok az okkupáció folytán közvetlen érdeklik a monarchiát s Kállay Béni okos és bölcs kormányzata alatt oly jólétre és kulturális virágzásra emelkedtek, a mely felkelti Ausztria és Magyarország ellenségeinek sárga irigységét és e tartományokat napról-napra közelebb hozza ama tőkélyhez, a mely által idővel ellenálhatlan vonzóponttá kell lenniök a többi balkáni államra nézve. Még két-három évtizedi zavartalan fejlődés az eddigi mértékben, és a Balkán-kérdés természetes nyomásban törekszik oly megoldáshoz, mely a többi ottani államokat

oda vonzza, hogy monarchiánk mint legkifejlettebb központ körül csoportosuljanak. Addigra tisztázva lesz a közjogi pont is, melyet a berlini szerződés szándékosan hagyott függőben, hogy idő előtt ne nyuljon a jövő elé. Egy kétségtelenül bizonyos: harmincz év múlva Bosznia-Hercegovina, ha meghagyják neki a kormányzást Kállay szellemében, nem fog Ausztria vagy Magyarország legezivilizáltabb részei mögött állni és akkor egy lehetetlen, — fenntarthatatlan abszurditás lesz, a berlini szerződés által egész okosan — az akkori időre t. i. — kigondolt, de egy egészen európaiassá lett kulturterületre elképzelhetlen közjogi fikciót tovább fenntartani, főleg ha Törökország sem kívánja, a melynek meghagyták a névleges szuzerénitást az általunk megszállt tartományok felett.

A többi Balkán-államok közül Bulgária fekszik legközelebb politikai érdeklődésünkhöz, a melynek hazafiasan, férfiasan függetlenül érző lakossága, szabadon választott fejedelmétől kezdve az utolsó napszámosig, rokonszenvez monarchiánkkal és benne ismeri legőszintébb és legerősebb védelmezőjét. Ausztria-Magyarország nem is ejtheti el Bulgáriát; legsajátabb érdeke, hogy a bolgár népet megóvja a kancsukától és egész erejével ellene szegüljön minden oly rendezésnek, a mely a függetlenségében minden orosz bujtotgatás dacára oly szépen fejlődő or-

szágot kiszolgáltatóna a moszkovita uralomnak. Élénk érdeklődéssel is kísérték itt Stambuloff törekvéseit Konstantinápolyban, hogy rábirja a magas Portát Ferdinánd fejedelem elismerésére, a mit csakhamar követne a hármas szövetségé s bizonyára Angolországé is, dacára annak, hogy Gladstone megbuktatta a bolgárbarát Salisbury-kormányt. Sajnos, Stambulov nem kapott egyebet, mint biztatást a jövőre és indokolt a félelem, hogy a bolgár premier nem lesz többé képes ellenállni honfitársai nyomásának, hogy Bulgária függetlenségét problémálja, mert nem lehet tagadni, hogy Bulgáriában az orosz összeesküvéseknek már csak úgy lehet elejét venni, ha a hatalmak elismerik a fejedelmet, vagy a bolgárok függetlennek nyilvánítják hazájukat. A függetlenség proklamálása azonban végzetes lenne s rendkívüli bonyodalmakhoz vinne, sőt talán felgyujtaná az egész Keletet, a minek meggátlása pedig egyik főcélja a hármas szövetségnek. Ettől a veszedelmes szándéktól vissza kell tartani Bulgáriát és a legerélyesebben rá kell birni a tovább türesre. Külügyi hivatalunk, meg az olasz is, megtesz ez irányban mindent, a mit tenni lehet. . .

A mi Szerbiát illeti, a hol a helyzet kezd igen válságos lenni, monarchiánk abban a sajátságos helyzetben van, hogy közismert, sokszor bevált barátja, Garasain törekvéseinek meghiúsultát, és Pasics

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Mikor a fecskék mennek.

Lehetetlen! S én erre a szomorú hírre érkeztem volna haza. Ó ennyire szeretett engem? Nem, nem, nem én miattam történt. Szegény Inez oly szép volt a tavasszal, mikor első látogatásomat tettem nála. Még akkor a fővárosban lakott. Szalonja kedves kis madárkalitja volt, melyben egész nap dalolt, csicseregett a szép szöke Inez és mily változás.

E nyáron, midőn másodszor láttam falusi lakocskájában, még most is előttem áll a csendes kis házikó, hol olyan csendesen töltöttem vele utolsó estémet, De mi is vitt engem akkor oda. Háborgatni akartam volna őt csendes visszavonultságában. Mem! Vagy újra eszébe hozni a gyermekkort? Szerettem őt? Azt sem. S ilyen önző lennék? Mégis úgy van. Az, önző voltam. Forró szerelemre vágyódtam s kimondhatlan ósztón kergetett, ide s tova űzött, mint egy hazátlant. Akaratom ellenére is Izenhez utaztam.

Szombat este volt. Régen nem láttam a kis falut, melyben Inez s én születünk. Nyolcz órakor érkeztem meg a személyvonattal. Épp esti pihenőre huzták a harangot. Mily édes, fájó ksengése van ma e harangnak. Egész más-kép hangzik. Nem úgy, mint gyermekkoromban. És a harang kongását az aratásról hazatérő leányse reg vig danája váltotta fel.

Már a végén voltam a vaspályáról leve-

zető fasornak és még mindig nem tudtam miért kihez jöttem én haza?

Végre beértem ahhoz a házhoz, melyben születtem, melyet gyermekkoromban oly nagynak, oly szépségnek láttam. Most oly piczinyke volt nekem ott minden, csak úgy selytetté velem a méltat a kicsiség, mintha nem is én lettem volna az a gyermek, ki itt játszott napok hosszat kapunk előtt a Bodrival. Igaz, szegény Aodri ő sem fekszik már itt mint régen. Nem üdvözöl hízkelésével. A zöld lóca em áll már kapunk baloldalán. Olyan sajátságos fájdalmas érzés tapasztott a földhöz. Elgondolkozva mereven álltam a nagy akáczfához támaszkodva, mely a mosatlan ablakoknak redőül szolgált. Mit is keresék én e szomorú helyen? Visszamegyek — gondoltam — a legközelebbi vonattal. Sebes léptekkel indultam a vasuti indóház felé. Egyszerre csengő hang szólit: Jó estét Fülöp. Ó volt Inez.

Remegő hangon viszonzottam a köszöntést. A szegény Inez megjelenése meglepett, olyan jótékonyan, olyan szendén nézett reám. Soha halványabb asszonyt nem láttam, mint a milyen ő volt akkor. Kék sávos ruhája haueragul csüngött magas alakján. Igazán nem tudnám megmondani, ruhájának sötétkek sávjai voltak-e sötétebbek, vagy szép szemei, melyek még kísértetiesebbekké tették. Megrezentem a borzasztó változáson.

— Nos Fülöp — szólit Inez — miért áll s miért reám olyan busan? Ugy-e megváltoztam? De ne álljunk itt oly sokáig. Nekem árt a por nagyon és most, a mikor a nap lemenőben van a por felszáll a levegőbe. Látja, mily sűrű a

levegő a portól. Nos, hova gondol? hova indul olyan sebes léptekkel. kit keres? Engem?

— Igen, Inez, magához jöttem. Nem tudom mi hózott, látni vágytam, Hogy van? mit csinál? a gyermekei?

Szomorú a sorsom, Fülöp. Leánykám meghalt. Fiam férjemnél van s mert én adtam okot a válásra, méltán követelhetette fiát és most egyedül élek itthon. Sebaj, ugyse sokáig tart már. Hallja hogy köhögök.

Valóban szegény Inez fájdalmas hörgéssel kezdett köhögni. Balsejtelem kinzott e köhögés hallatára, noha pár perc múlva Inez kipirulva kedves csicseregő hangján kérdeze:

— Vacsorált már?

— Nem biz én, kedves barátnóm, de mit se kérek s maga?

— Én, az én vacsorám egy pohár frissen fejt tej. Ez a mi vacsoránk, szegény betegeké. Akarja megizlelni, — mily jó. Hozatok. Még egész meleg lesz. — Ha iszik, — én is magával tartok.

Alig mondta ki e pár szót, már az asztalon állott a fehér tejes üveg és mi mohón szörpöltük a friss tejet.

— Milyen szép este van Fülöp. Nézze a holdat, teljes fényében mint mosolyog felénk, mintha csodálkozva mozgatná fejét s azt mondaná: Mily régen láttalak így együtt benneteket Jöjnn Fülöp, nyujtsa karját, menjünk le a kertbe a kis méheshez. Emlékszik még, mennyit játszottunk kis korunkban a méhesben és később, mikor nagyobbak lettünk, hogy lestük az eresz alatt a fecskéket tavasszal, mikor jöttek, mikor raknak fészecskéhez, hogy hordják csőrökben az étkeket fiókjainknak. Mind ezek kedves emlé-

ur sikerét kell óhajtania, a ki a multban Ausztria-Magyarország dühös ellenségének mutatta magát és miniszterelnöksége óta is több szeretettel van Oroszországhoz mintsem mi óhajtjuk. Garasanin halálos vizsgálata által Milán exkirálylyal és szenvedélyes részvéte által Natália exkirályné iránt megmutatta, hogy a harag az ő tanácsadója, a legrosszabb, a mely csak létezhetik, míg Pasics ur bebizonyította, hogy megtudja őrizni hideg vérének figyelemre méltó őrzi van hazája politikai exigenciái iránt.

Romániáról és Törökországról legközelebb; — Görögország és Montenegró nem geniroznak bennünket, meglehetősen mindegy, hogy mit művel ez a két államocská. Különösen Montenegró tuja, hogy Hercegovinában nincs keresni valója, legföljebb — alamizsna.

— **Országgyűlés.** A törvényhozás termei tegnap újra megnyitották s úgy a képviselőház, mint a főrendiház ülésterme bényesült. Különösen érdekes volt a képviselőház képe: a padsorok egészen megteltek s a hangulat igen élénk volt. Az első ülés jobbra csupán formákkal szokott megtelni, de a képviselő urak fölhasználják már az első ülést arra, hogy beszéljenek. M a d a r á s z József a delegáció megválasztására vonatkozó átiratnak pusztán napirendre tűzése céljából egy külön ülés tartását indítványozta, míg B á n f f y Dezső báró elnök az átirat kapcsán azt javasolta, hogy a csütörtöki ülésben válasszák meg a delegáció tagjait. S z a p á r y Gyula gr. miniszterelnök az elnök javaslata mellett szólalt föl, megjegyezvén, hogy a mai ülés egyetlen tárgya a napirend megállapítása s az elnök javaslata ugyancsak erre vonatkozik. U g r o n Gábor H o r á n s z k y Nándor és H o r v á t h Gyula pártolták M a d a r á s z indítványát. R a k o v s z k y István tárgyalagos érvekkel dokumentálta, hogy az elnök javaslata a házszabályokat nem sérti. Végre is ház többsége elfogadta az elnök javaslatát s ennél fogva a legközelebbi ülés csütörtökön lesz, amikor is a delegáció tagjait választják meg s az állami

számvevőszék elnöki állására vonatkozó jelölés tárgyában fognak határozni.

A f ő r e n d i h á z, mai első ülésében mindjárt meg is választotta a delegáció főrendi tagját. Császká György kalocsai érsek, a király ő felsége közeledő névnapja alkalmából a főrendek hódolatának szép szavakban adott kifejezést.

— **Az állami számvevőszék elnöke.** A képviselőház tegnapi ülésén bejelentette az elnök G a j z á g ó Salamon lemondását a magyar királyi állami számvevőszék elnökségéről s ennél fogva a képviselőház már legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy az elnöki állásra a hármast jelölést megejtse. A kiváló állásra politikai körökben H i e r o m n y i Károlyt tekintik az egyedüli komoly jelöltnek, a kik kiváló képességei és érdemekben gazdag politikai mulja fognak az állásba emelni.

— **Beszámoló.** A p p o n y i Albert gróf és B e ö t h y Ákos tegnap mondtak el beszámolóikat választóik előtt. Formában különböző mindegyik, de hatásra óriási lesz, főleg Apponyi Apponyi beszélt az elkeresztelési kérdésről, a Kossuth-mozgalmakról, a nemzeti-agitációkról és atyjának szerepléséről a szabadságharc idejében; Beöthy a parlamentáris-meghamisításáról, a kormány éhietlenségéről, a megrekedt igazságügyi reformokról, az elkeresztelésről és a Kossuth-mozgalmakról.

Koleravédekezés és kolera-kezelés.

— Két cikk. —

Ismerteti: **Dr. Tihanyi Sámuel,** Debreczen tb. tisztii főorvosa.

„Ha békét akarsz, készülj háborúra“. Ezen politikailag helyesnek ismert elvet kis módosítással jelenleg közegészségi viszonyainkra is alkalmazhatjuk.

Közös ellenségünk most az Ázsiában kitört kolera-járvány, mely a határokat átlépte, hozzánk is mindinkább közeledik. Ez ellenség ellen kell fegyverkezni, nem mintha azt meg tudnók félemlíteni, el tudnók riasztani, de fegyverkezésünk által megvonjuk előle a talajt, melyben gyökeret vésve, pusztításait megkezdheti, mint el-

vonjuk a pusztító tűz elől az éghető anyagokat, ez által meggátolva tova terjedését.

Az orvosi szaklapok mostanában sűrűn foglalkoznak a koleravédekezés és kezeléssel. Többek közt különösen figyelemre méltó G r i n t e r n i t z bécsi tanárnak, a modern vizgyógyomód megalapítójának egy közleménye, melyben a koleravédekezés és kezelésre nézve oly módszert fejteget, melynek követése által sikerülend a még eddig ijesztő mérvű halálozási arányt tetemesen csökkenteni.

Most a midőn a kolera mindenkit kísért, a kedélyeket folytonos izgatottságban tartja; midőn remegés fog el annak hallatára, hogy e keltetlen vendég mindinkább közeledik; midőn általános azon nézet, hogy az orvosi tudomány ellene még eddig biztos szerrel nem rendelkezik: megnyugtatólag szolgál, ha tekintélyes szakférfaik tapasztalataik nyomán igyekeznek a mindinkább lábra kapott pessimizmust csökkenteni, határozottsággal állítva, hogy a kolera elvesztette eddigi félelmetes jellegét, mert sikeresen lehet ellene védekezni és legyőzni.

Igy többek közt D i e t e l kiváló klinikus egész auctoritását felhasználva nyíltan hirdeti, hogy mindazon ragályos betegségek közt, melyek az emberi nemet veszélylyel fenyegetik, a kolera az, mely ellen legkönnyebben legbiztosabban védekezhetünk; ép úgy nyilatkozik W i n t e r n i t z is, ki gazdag tapasztalatai nyomán még azt is állítja, hogy minden kolera-beteg meggyógyítható, ha a betegség legelső kezdetén t. i. az első hasmenés beálltával kellő és megfelelő gyógykezelés alá vétetik. A kellő és megfelelő gyógykezelésben rejlik tulajdonképp Winternitznek kolera elleni biztos gyógykezelési módszere. Szerinte a hydrophathia s. p. a diäteticus vizgyógyomód a legbiztosabb óvszere, sőt szakszerűleg alkalmazva, a legmegbízhatóbb gyógyszer a kolerának.

A tudományos világban általánosan el van fogadva, hogy a kolera-megbetegedés tulajdonképpen előidézője az ugynevezett Koch-féle bacillus. Ha sikerülhetne a kolera-betegben e bacillust megsemmisíteni — mint sikerül az a külvilágban — a betegség gyorsan véget érne, a beteg meggyógyulna; azonban daczára számtalan kísérleteknek eddig még oly szer melylyel a szervezet károsítása nélkül azt el lehetne érni nem áll rendelkezésre. Az utóbbi időben az orvosi tudomány jeles férfiai oly szer feitalásával fog-

keim. Már régen, éppen Kisasszony napján volt, E helyen ültünk, hol most, néztük a torony tejet. Fekete volt a fecske seregtől. Ott jöttek össze, cicseregtek, röpkedtek, mintegy bucsut mondva nekünk. — Sötét estig néztük kedveseinket s reggelre, mire fölkelünk, egy se volt már ott. Elröpültek más világrészbe, hol melegebb az éghajlat. Milyen édes kedves emiék ezek Fülöp. Maga ezt a tengeri hajón mind nem láthatja, ugy-e? miért is lett maga tengerész. Oh sok, sok másképp lenne most.

— Miért sóhajtott Inez, hova gondol?

— Sóhajtottam? akaratom ellen. Fülöp. — És most meddig szándékozik itthon maradni?

— Rövid ideig kedves barátnóm. Még ez éjjeli vonattal vissza kell mennem a fővárosba s már holnap este Triesztbe megyek. Onnan két hónapra utra indulok. Azt azonban megígérem, mire a fecskék a toronyból bucsuznak. én ismét itt leszek s akkor együtt nézzük a fecskék távozását:

— Igéri Fülöp, eljön, várhatom? Már bucsuzik, hát már megy?

— Igen mennem kell Inez, 11 órakor megy a vonat.

Még most is látom a szegény barátnóm mélyen beesett szemét. Olyan csüggedten nézett reám, mintha azt mondta volna, hiszem, hogy eljössz, de én már nem látlak többé. Sokáig tartottam még kezemben izzó kezecskéjét. Végre ő alig hallhatóan mondá:

— Isten önnel Fülöp. A viszontlátásra, mire a fecskék mennek.

Soha két hónap oly hosszúnak nem tűnt föl nekem, — mint az akkori utam a tengeren.

Kétes bizonytalanság és kimondhatatlan félelem győtrött. Hát ha nem tarthatom meg ígére-

temet? Hajóm késhet? Érhet hajó törés is. Ilyen kínos érzéssel utaztam, lassan, csüggedten. Bal-sejtlemem valósult. Iszonyuan háborgott a tenger mi három napig vesztegeltünk a tenger közepén. Szegény Inez. Már elmúlt Kisasszony napja, a fecskék most jönnek össze a mi kedves kis templomunk tornyán s holnap, mire szép szemedet kinyitod, egyetlen egy se lesz már ott. Vajjon gondol e rám Inez, milyen véleménynel lesz, hogy szavamot be nem váltottam. Biztosan azt fvgja gondolni, hogy nem jöhettem. Három napot késve, dult kedélylyel érkeztem Triesztbe. Ott rögtön vonatra ültem és egyfolytában utaztam haza.

Lehetetlen érzés vett rajtam erőt. Sietni akartam nem birtam, nevetés, sírás mindkettő egyaránt kirozott. Harangoznak: miért fáj e harangszó? Lelkemét reszketteti meg: Oly bus melodiája van a harangnak, mintha hozzám beszélne. Andalogva indultam végig az ismert fasoron. A fák levelei is oly busan csüngtek alá; néhány virágszál mely a réten nyitott, szomoruan nézett felém, mintha azt mondták volna: Látod elmúlt a nyár, s mi mindanyian itt állunk elhagyatva a réten, mint egy cserben hagyott mennyasszony. Nekünk is nem sokáraszolni fog a lélekharang, az szél, az őszi szél sivitása. Ez a mi harangunk csengése.

Szomoruan értem Inez lakásához. Oly csendes volt ottan minden. Félve fogtam kezembe a kis kapu fakilincsét, mely olyan siró, nyikorgó hangon nyílt meg előttem. Az udvar tisztán felsperve. Sajátosan gyászos volt minden. Megálltam nem mertem tovább menni. Vártam őt. De helyette egy asszony közeleg felém, fejét fekete kendő fedte s kisírt szemei szörnyű sejtést ébresztettek bennem.

— Kit tetszik keresni. Vagy talán nem is

tetszik tudni hogy a kedves Inez nagyságos asszonyt tegnap temeltük?

— Meghalt, meghalt? dörmögtem magamban s éreztem, hogy fejem szédül s alig állok már lábaimon meghalt s mikor?

— Kisasszony napja után, reggel. Még előtte való nap a kis méhes elől ült s én az egész napot mellette töltöttem el. Azt mondta a szegény megholdogult nagyságos asszony: Látja Anna, ilyen az élet, mulandó mint minden. Nézz-e a fecskéket, hogy szedelőzködnek össze, a torony körül találkát adnak egymásnak, mindegyik ott várja a párját s holnap reggel kiki a maga párjával másik hazájába megy. Én is várok valakit Anna. Fülöp a neve és ha az el nem jön, el sem bucsuzhatom tőle. Annélkül megyek a másik hazámba, hogy utolszor szoríthatnám meg kezét. Szent isten, talán nagyságod az a Fülöp ur, hogy elhalványodott.

— Beszéljen Anna tovább. Mit mondott még? beszéljen kérem, sokat, sokat.

— Sötét este volt már, mikor a méhesből bemenntünk a szobába. Szegény asszonyom többször köhögött, de mind a mellett olyan különösen kedélyes olyan vig volt, mint régente, még leány korában. Már éjfél is elmúlt. Köhögni halottam. Sóhajtzott, nem aludt. Reggel, midőn felébredt, szokatlanul tekintett körül a szobában „Nem érkezett meg senki“, kérdezi tőlem a szegény. Nem, nagyságos asszonyom, senki, mondá csodálkozva. Hát várunk valakit, vendégünk jön? „Nem“ felelt, a falnak fordítá fejét. Majd kis vártatva mondá: „Anna nézzen ki az ablakon a toronyra, elmentek e már a fecskék?“ — El, nagyságos asszonyom. Ekkor nagyot sóhajtott s meghalt. Elment ő is más világba a fecskékkel.

Klarisz.

lalkoznak, melylyel, — mint a hólyagos himlőnél — sikerülend eredményes védoltásokat s így kolera-mentességet eszközölni. Az ezen irányban tett kísérletek a legvérmesebb reményekkel kecsegtetnek. Brieger és Grasserman berlini tudósoknak nemrég egy közleménye jelent meg, mely szerint állatokon végzett kolera elleni védoltásaik kitűnően sikerültek, Dr. Haffkine orosz tudós jelenleg Pasteur tanítványa pedig mostanában a párisi biologia társulatban azzal lepte meg a tudós világot, hogy hónapokkal ezelőtt állatokon eredménynyel végzett kolera elleni védoltásai emberekre is megbízhatóan sikerültek, így kolera ellen biztos védoltási anyaggal rendelkeznek. A mostani kolera-járvány ellen azonban alig fogjuk ezen epochalis felfedezésnek hasznát vehetni, sok de sok phasison fogna még az átmenni míg minden kétegy ki lesz zárva.

Mindaddig míg nem áll rendelkezésre olyan szer, mely a vést rejtező agenszt a szervezet károsítása nélkül képes megsemmisíteni, mindaddig míg minden kétegyt kizárva biztos védoltások a pusztító betegség ellen nem fognak eszközölhetni, mindaddig egyedüli, de hatalmas fegyverünk a kolera ellen csakis az óvintézkedések lesznek, csakis ezeknek szigorú keresztülvitele nyújthatja a reményt, hogy pusztításai elől megmenekülhetünk. A védekezésnél azonban nem elegendők azon általános óvintézkedések, melyek hatóságilag keresztülvitetnek, fontos szerepe jut itt az ugynevezett személyes, az egyéni védekezésnek, ez pedig a legnagyobb mértékletesség mellett az emberi testnek kiváló tisztaságában az emésztő szervek jó karban való tartásában áll.

Miután tudvalevőleg a kolera ragályossága, annak terjedése a kolera-bacillus által úgy idéztetik elő hogy az leginkább az ivóvízzel, hideg étel neműekkel a szájon keresztül hatol az emésztő szervekbe, hol esetleges kedvező talajra akadva, felette elszaporodik és a kolera-betegséget előidézi; az egyéni védekezés abban kell hogy álljon, hogy egyrészt arra törekedjünk, hogy a bacillus emésztő szerveinkbe ne hatoljon, másrészt pedig hogy emésztő szerveink mindig egészséges vagyis oly állapotban legyenek, hogy az oda behatolt bacillusok a nekik kedvező talajt ne találják. Az egészséges emberi szervezet önműködőleg védi magát a kolera-infectio, a kolera-ragályozás ellen, hathatós önvédelme pedig nem másban, mint a nyomorban, az emésztő szerveknek zavartalan normalis működésében rejlik. Míg a gyomor egészséges, az abban normaliter képződő szabad sósav elegendő az esetlegesen behatolt bacillusnak ellentállani, annak szaporodását így az össz-szervezetre való káros behatást megakadályozni; — a mint azonban gyomorban, de csak kismérvű gyomorrontás által a sósav-képződésnek csökkenése áll be, az egyensúly azonnal megzavartatik, a behatolt bacillus nem talál kelő ellentállást, sőt megtalálja azon talajt, melyben óriásilag és gyorsan elszaporodik és a szervezetet megsemmisítéssel fenyegeti. Kitűnik ezen érvelésből, hogy mily fontos az imént említett egyéni védekezés.

Hol mindenütt nem keresik a kolera-bacillust, mi mindent nem követnek el megsemmisítésére, mi mindent desinfiálnak, az egyéni desinfectioval azonban legkevésbé gondolnak kellő erélylyel.

Már pedig elvitázhatatlan, hogy az excessiv egyéni tisztaság, mint egyéni óvszer eminens hatással kell hogy bírjon, mivel a tisztaság szempontjából használt gyakori testmosások, fürdőzések legmegbízhatóbban távolítják el a testen esetlegesen tapadó, azt veszélylyel fenyegető bacillusokat. Ezen szempontból kiindulva, tapasztalatok nyomán állitható, hogy szegényebb sorsuaknál, hol az egyéni tisztaságra kevesebb gond fordítatik, már ezen okból is aránylag nagyobb mérvben pusztít a kolera, mint a jobb módúaknál. Minden ragályos betegségnél, így a koleránál is azt tapasztalták, hogy az egyéni tisztaság — fürdőzés, mosás általi természetesen egyéni desinfectio — ragályozás ellen a legjobb óvintézkedés. Másrészt pedig az egyéni tisztaságra célzó fürdőzések — főleg ha azok célszerű hydropaticus procedurák — egyszersmind edzőleg hatnak a test szervezetre s annak különös ellenálló képességet nyújtanak.

A különböző ragályos betegségek analogiájából tudjuk s így ez a kolera is vonatkozik, hogy az egészséges, erős szervezet nagyobb ellenálló képességet fejt ki ártalmasságok ellen, mint a gyenge, beteges szervezet. — nyilvánvaló tehát, hogy felette célszerű már eleve a testet annak minden funkcióját ellenálló képességre edzeni.

Ismeretes, hogy kolera-járvány idejében a megbetegedések túlnyomólag ugynevezett a testi körjellegűek; csekély, máskor számba sem vevő ártalmasságok, mint például kismérvű gyomorrontás vagy meghülés, bármilyen excessus ilyenkor hasmenést előidéző tényezőkkül szolgálnak. Az ünnep- és vasárnapok után statisztikailag konstatált nagyobb mérvben fellépő kolera megbetegedések, illetőleg halálozások bizonyítékai ezen megczáfolhatatlan igazságnak. Kolera-járvány idejében már a hasmenésre való hajlam is végzetes mementóul szolgál. A hasmenésre való hajlam pedig gyenge vagy gyengült szervezetre vall, miből önként következik azon eljárás, melyet ilyenkor követnünk kell; ez pedig nem más, mint a hasmenési hajlam ellen küzdeni, illetőleg a hasmenést — mely kolera-járvány idejében a kolera-megbetegedés kezdete lehet — már elején megszüntetni. Ez képezi minden egyes egyénre nézve az elmulaszthatlan főóvintézkedést.

Az arra célzó rendszabályok által a meghülési hajlamot is leküzdhetjük, de egyszersmind azok által emésztési szerveinket is annyira fogjuk erősíteni, hogy az imént említett, máskor számba sem jövő mozzanatok nem fognának azonnal emésztési zavarokat és az abból kolera-időben resultáló consequentiákat szűlni. Ezt pedig Winternitz és más Corifeusok szerint legmegbízhatóbban a rendszeres vízgyógygy mód által érjük el.

Irodalom.

— Évkönyv. A tiszántúli ev. ref. egyház középiskolai tanáregyesület évkönyve megjelent, Elek Lajos egyesületi jegyző szerkesztésében. Az évkönyv egész terjedelmében közli a jegyző-könyvet, a f. évi július 3-án és 4-én tartott, a tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregyesület rendes közgyűléséről. — Benne találjuk továbbá a könyvben Géressy Kálmán elnöknek a gyűlésen tartott megnyitó beszédét, Elek Lajos jegyző jelentését az egyesület központi bizottságának f. évi munkálkodásáról, Joo István pénztárnok kimutatását a tanári nyugdíj és gyámin-tézet pénztárának állásáról 1892. május 31-én. Kulcsár Imre „Tanügyi szemle” című, a közgyűlés előtt elmondott beszéde is közölve van a füzetben. Közérdeku értekezleteket találunk még a könyvben Dr. Öreg Jánostól, Elek Lajostól, Dóczy Imrétől, Dr. Hautz Jenőtől stb. Végül kimutatást közöl a könyv a nyug-es gyámin-tézet tagjairól. A szakavatottan s jelenen szerkesztett művet, ajánljuk a tanügyi barátok figyelmébe.

Különtételek.

* Egy tíz milliós lány megszöktetése. Szenzációs szöktetési történetet mond egy bécsi lap az érdekeltek megnevezése nélkül. A lány, a történet hősnője egy román exminiszter neje-nek az első házasságából való 26 éves leánya. Szép és művelt s a mi nem kevésbé jó tulajdonság, egyik rokonától 10 millió frankot örökölt. A történet hőse X. Viktor báró egy elegáns gavallér, a ki mint tartalékos tiszt az erdélyi hadgyakorlatokon ismerkedett meg a román családdal. — A báró és a bojárleány csakhamar egymásba szerettek, de a leány szülei e viszonyról mit sem akartak tudni. A nyáron a román család egy előkelő fürdőt keresett fel. — Az első, a kivel találkoztak, a báró volt, a ki pompás négyesfogatán mellettük elrobogva, udvariasan köszönt. Köszöntését azonban csak a leány fogadta, még pedig igen nyájasan. A báró és a leány azonban nem igen érintkezettek egymással s mikor erre mégis találak módot, a román család egyszerre eltűnt a fürdőből. Egy elsőrendű bécsi vendéglőbe vonultak s velük csak-

nem egyidejűleg vonult be oda — X. Viktor báró is. A család három napig nyugodtan élt, a báró nem mutatkozott. — A negyedik napon a leány kiment a lakásból és — vissza nem tért. Anyja félórai várakozás után ki akart menni a korridorra, hogy behívja, de az ajtó zárva volt. Próbálta a másik ajtót a harmadikat mind zárva volt. A román család be volt a lakásba zárva. Csöngettek egyszer-kétszer, csöngettek 10 szer, 100-szor, de semmi szolgálélek sem jelentkezett. Szobalány, bérszolga, pincér stb. ugy látszik mind nagyon el voltak foglalva. Hosszas csengetés és dörömbözés után azonban az ajtók mégis megnyitáltak, de a kisasszony eltűnt, még pedig a báróval együtt. Nemsokára aztán a szélrózsa minden irányában szétröppentek az eljegyzési kártyák. A szülők azonban most sem adták beleegyezésüket, támaszkodva a román törvényre, mely a nagy koru leányoknak is kötelességükké teszi, hogy kinyerjék házasságukhoz a szülők beleegyezését. Dementálták az eljegyzést és kijelentették, hogy erről ők mit sem tudnak. A vőlegény erre a nyilvánosság előtt azt felelte, hogy illő módon ő maga értesítette a családot az eljegyzésről. A román exminiszter a bécsi rendőrséghez fordult, de a megszökött leány sehol sem volt található. Nélküle utazott tehát a család Budapestre, honnét hazájába, Romániába tér vissza. A fiatal bojárleány pedig vőlegényénél állítólag Bécs közelében, a főséges Alpok között tartózkodik.

* Színésznőből hercegné. Milena Emilia kisasszony, a darmstadti opera volt énekesnője, a kit a minap vezetett oltárhoz Henrik hesseni herceg, folyamodott a bécsi opera igazgatóságához, hogy mentse föl a vendégszereplés alól, melyre szerződésileg kötelezte magát. Az igazgatóság persze teljesítette a hercegné kívánságát. Az új házaspár egyébiránt Olaszországba utazott s visszatérve Németországban fog megtelepedni.

* Futóbetyár rémitgeti Zemplén megye Sátoralja-Ujhely és Gálszécs vidéke békés lakosságát már több hét óta. Szarvas Mihálynak hívják e nem közönséges firmát, de mint rabló Pestik néven szerepel. — Kevessel működése megkezdése előtt szabadult ki az illava i fegyházból, a hol a szabómesterséget kitanulta. De ugy látszik, e pályán nem remélt oly babérokat, mint a minőket nyert rabló életével. — Valóságos legenda veszi körül. Hogy szabadul meg a gálszécsi őrsvezető körmei közül, hogy szedi rá a vele szembe jövő őrzaratot? Most szalonkabátba látják, czilinderrel a fején, majd felső-zempléni parasztviseletben; de megcsipni, daczára 80 csendőr erős nyomozásának, csak nem bírják. Különben — a mint tetteiből látszik — nem véres kezű rabló, mert eddig emberéletet nem követelt és azokat a rablókat utánozza, a kik a nevének pusztá említésével rakatták le maguk elé az utazók pénzét. Így ő is a Pestik név erejével több ember pénzét vitte el e környéken. Azonban a modern szellemet sem veti meg és van kulcsa és ügyessége a Wertheim-szekerények kinyitására is, a mint pár cselekedete igazolja. Zemplénvármegye bizottsága legközelebb tartott ülésén 500 forintot tűzött ki a fejére.

* Kétszeres gyilkosság. Békésen, mint nekünk írják, szerdán ismét gyilkosság történt. Balázs Mihály déltájban átment ismerősehez, B. Szabó Istvánhoz, hogy adjon neki husz krajczárt és egy üveget, hoz majd pálinkát és megiszszák. Szabónak nem volt aprópénze, egy forintot adott, a miből Balázs hozott is pálinkát, de a maradék nyolczvan krajczárt nem adta vissza. A pálinkát az udvaron megitták s ekkor Szabó követelte a nyolczvan krajczárt, azt mondva, inkább elengedi neki a kölcsönkért husz krajczárt, csak a többit adja vissza. Balázs azonban nem engedett, mire Szabó félig tréfásan ki akarta venni a zsebéből a pénzt. Most Balázs dühös lett s dulakodás közben éles baltát kapott fel s Szabó mellébe vágta. A megtámadott véresen az utcára futott s segélyért kiáltott. Szabó kis leánya sirva szaladt apja után s Balázs fektelen dühében leteperte a gyermeket és fejét a szó szoros értelmében szétvagdalta. A leányka rögtön meghalt. Apját a kórházba vitték, a gyilkost elfogták s börtönbe szállították. Balázs különben iszákos epileptikus ember.

Kutya-história.

Tegnap számunkban közölt „Hitelképességű kutya“ című újdonságunk, lapunk egy barátját arra ösztönözte, hogy szintén egy állattörténetet mondjon el.

Tavaly Angliában tartózkodván, Skóciába rándultam, hol egy barátom lakik, ki nagy állatkedvelő. Lakásán, mely Skócia egyik kis városában szép kert közepén fekszik, egy miniatűr állatsereglet van elhelyezve. Az állatok mind-egyikéhez nagyon ragaszkodik, de kiváló kedveltjei egy fehér uszár kutya és „Lotti“ papagálya.

Az uszár reggelenként beállit gazdájához, elébe ül és várja a parancsot. A „gay tom Back“ kommandóra az uszár leveszi az állványról a kosarat, ismét gazdája elé ül és vár. Johnston ur rendes körülmények közt bizonyos számú pénzért szokott a kosárba dobni, mire Jams a közeli péktől elhozza a reggelihez szükséges süteményt.

Megesett azonban többször, hogy Johnston urnak nem lévén apró pénze és ekkor uszárjának csak annyit mondott, hogy „Off pump.“ Így rendszeresítve lévén a vásárlás, — a pék akár pénzért, akár a nélkül az uszárknak kiadta a reggeli süteményt.

Egy ízben egyik hó leszámolásánál Johnston ur azt vette észre, hogy a pékmester felhasználja az uszár szolgálatait és dupla krétával számít; ellenben a pék kimutatta, hogy Jams nemcsak a reggelihez, de többször az uzsonnához is vitt süteményt. Johnston ur nem tehetett egyebet, minthogy lesbe álljon és kiderítse, hogy ki onszonál nála, mert ő délutánjait rendszeren a kávéházban szokta tölteni. Már az első délután, midőn kertjében elbujt, hallja, hogy „Lotti“ az ő papagály nyelvén, papagály nyelvén, parancsoló hangon hívja Jamsot és egészen a gazdája módjára „gay tom Back“-ot kommandíroz. Midőn Jams a pénzre vár, grandezzával szól át a Lotti „Off pump.“ Johnston ur kíváncsi volt az egész komédia lefolyására és várt, míg az uszár a süteménnyel visszakért. Ekkor a papagály a kutyától az oda nyújtott kosarat elvette és hozzá fogott a cukros sütemény lakmározásához. A szegény Jams pedig, ki hozzá volt szokva, hogy gazdájától minden egyes ilyen szolgálat fejében egy-egy darab süteményt kapjon, ott ugatott Lotti előtt, mert a zsigori madár önmaga fogyasztotta el az egész zsákmányt.

Lapunk barátja tehát nem tartja kizártnak, hogy egy okos kutyát ilyen szolgálatra be lehet tanítani és csakis a hentes dolgan kételkedik.

Mátyás ur.

(A kor morálja.)

Mindig a szókéket szerette Mátyás ur. Azokat az aranyhaju, kékszemű, szelid tündereket, a kiknek szerelme oly vonzó, oly csábító!

Kivált ha a szőke haj mellé nem halvány, beteges arcszín járul, de bübös rózsás pir, — a földi angyalok egy ilyen „példányánál“ Mátyás ur szentül megesküdött, hogy a szőke hölgyek szépsége non plus ultra — és ezt az esküjét tudom, hogy ismételnék számosan.

A felesége is szőke, kékszemű, pirosarcu hölgy volt. És épen ez bizonyítja, hogy Mátyás ur mennyire ragaszkodott a szókékhez, hogy dacára annak, hogy ilyen hölgygel kelt egybe, még ez a házassága nem volt képes vele meggyűlöltetni — a szókéket!

Házasember korában is, midőn végig dől a puha pamlagon, álmaiban szőke angyalok csapongtak körülötte.

Azonban ne foglalkozunk mi a pamlagon végig heverő férfival. — Ez nem érdekes látvány.

Kezdjük a történetünket ott, midőn Mátyás ur egy anonym levelet kap. Abban a levélben pedig az áll, hogy egy szép szőke kékszemű, piros arcu hölgynek, — a ki hozzá pedig oly közel áll! — légyottja lesz egy fogadóban.

Képzeltető, mily rettenetes izgatottságba hozta Mátyás urat ez az anonym firka.

Iszonyu gyanu fogta el.

Vért szomjazott, épen úgy, mint derűsebb perceiben egy pohár tüzes pezsgőt.

A levélben meg volt írva az idő is . . .

Oda fog rohanni. Meglepi őket. Vértürdőt csinál. Mert ölnie kell. Ha gyanuja igaz, ölnie kell . . .

Mint a prédasóvár megbőszült vad, rohant a fogadóba. Fel a lépcsőkön. Oda a megjelölt ajtó elé. Ha be van csukva, betöri.

Főlölesleges mondanunk, hogy mindezen cselekedetei hőzben jelentékenyen dobogott a szíve. Hogy a homloka csupa veríték-gyöngy volt, azt is nagyon természetesnek fogja találni az olvasó, főképp az az olvasó, a kinek már hasonló multságban része volt, a minő talánálán mégis akadni fog egy-kettő . . .

Az ajtót a vigyázatlan légyottozók elfeledték becsukni. A mi csak a szenvedély lázas, mindent feledő voltára mutat, mely körülmény alkalmas volt a Mátyás ur keblében lappangó bosszuvágy tüzeit vulkánvá éleszteni.

Reszkető kézzel nyomta be a kilincset s betaszítá az ajtót, a legiszonyubb látványra készen.

Nos hát, az elébe táruuló látvány nem volt valami „rémés“ (csak ő rá nézve lehetett az), hanem ellenkezőleg.

És ennek a képnek a főalakja Mátyás barátunk — felesége volt. Elragadó szép asszony.

Az olvasó a vérfürdőt várja, ugyebár? Mátyás urnak borzasztó dühkitörését?

Dandin Gyurka legújabb kiadása egyideig megkövülve állt a küszöbön.

De nem rohant a szobába. Leeresztette kezét a feleségét megismervén, azzal hirtelen visszavonult, és betette maga után az ajtót, s a megkövültebb ülés soha szakadt föl melőlől.

— Jaj istenem! azt hittem, hogy a kedvesem . . .

S azután megnyugodva ballagott el onnan.

Hajdu vármegye felirata Kossuthhoz.

Hajdu vármegye tegnap tartott őszi rendes közgyűlésén lelkes éljenzés között elhatározta, hogy nagy hazánkiát: Kossuth Lajost, 90. születése napján üdvözl. A föliratnak, melyet Fekete Sándor m. főjegyző szerkesztett, egész terjedelmében következő a szövege:

Hazánk Szeretett Nagy Fia!

Hála az isteni Gondviselésnek azon különös kegyelmeért, hogy megengedte érnünk azt az örömet, miszerint törvényhatósági bizottságunk születésed 90. évfordulója alkalmából nemzeti ünnepet ülhet s Neked határtalan tiszteletét és ragaszkodását újból bemutathatja. Engedd meg és fogadd szívesen, hogy azon elfelejthetetlen és meg nem julalmazható hazafiai nagy érdemek elismeréséül és méltánylásául, melyeket édes magyar hazánk érdekében soha nem szűnő hazafias lelkesedéssel és önfeláldozó munkálkodással kiváltál; azon dicsőségért és fényért, melyet a magyar hazára annak határain belül és kívül árasztottál; Hazád legmagyarabb vármegyéje: Hajduvármegye ez uttal is azon változhatatlan tiszteletének, szeretetének, ragaszkodásának, hálájának és kegyeletének adjon üdvözlő kifejezést, melynek ezelőtt 10 évvel is kifejezést adott s mely az évek multával nem fogyott, hanem növekedett, — fogadd szívesen azon hazafiai szívből küldött imánkat, hogy a magyarok jó Istene adjon Neked állandó jó egészséget, toldjon napjaidhoz napokat; sokasítsa esztendeidet s nyujtsa életedet a leghosszabb időre s engedje meg, hogy örömmel szemlélhesd forrón szeretett nemzetedet folyvást előhaladni és boldogulni. Hazafias üdvözléttel

Hajduvármegye közönsége nevében:

Rásó Gyula,

kir. tanácsos, alispán.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Nagy sétahangverseny vasárnap és szünnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva van pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-ig zárva.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5 óráig. — Az írtató, kiadó hivatal és az írtatók nyitva d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10—11 óra közt.

— A debreczeni egyetem ügye a városnál.

A tiszántúli ev. reformált egyházkerület közgyűlése által, a debreczeni főiskola szellemi és anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott küldöttség átiratot intézett Debreczen város tanácsához. Az átiratban hosszasan kifejtette, hogy milyen czél lebeg előttük akkor, a midőn a debreczeni főiskolának egyetemmé fejlesztése érdekében lankadatlan buzgalom és szorgalommal készülnek. — Ebben az átiratban Debreczen város ismert humanitását, áldozatkészségét is kéri azzal, hogy két jogi és két bölcsészeti tanszékre kétszáz ezer forintos adományt tegyen. A városi tanács, csak hogy az ügy minél gyorsabb elintézést nyerjen, kiadta az átiratot a jog- és pénzügyi bizottságnak azzal, hogy véleményét, javaslatát sürgősen terjessze a tanácsülés elé. — Tegnap délután, a városháza nagytanácstermében ült össze Vértessy István főjegyző elnöke alatt a bizottság. Az átirat felolvasása után a bizottság tagjai közül többen a lelkes pártolás hangján szólaltak fel s hosszán kiemelték a főiskola egyetemmé fejlesztésének a városra is háramló hatalmas értékét. Az elhangzott beszédek után a bizottság egyhangulag javasolja a városnak, hogy a kért kétszáz ezer forintot adja meg a kétségtelenül nemes czélra. Ma délután a jog- és pénzügyi bizottság véleményes javaslata a város rendkívüli tanácsülésének egyik legfontosabb tárgyát képezte. A tanács szintén egyhangulag járul a bizottság véleményéhez s javaslatával az egyetem ügyét az e hó 29-én tartandó közgyűlés elé terjeszti.

— Hajdumegye közgyűlése a mai második napon csekély érdeklődés mellett folyt le. A megyei községjegyző nyugdíjintézet szabályrendelet olyképp módosított, hogy az állásuktól fegyelmi uton elmozdított községjegyzők családjai a nyugdíjat nem élvezhetik. Élénk vita fejlődött ki Bősörmény városa képviselőtestülete azon határozatának tárgyalása fölött, hogy az ottani takarékpénztár feleivel szemben nemcsak a betéttőkével, de a város teljes vagyonával szavatol és így az ott előfordult sikkasztás kárát a város viseli. A megye bizottság nem bősörményi tagjai ebbe nem akartak beleegyezni, míg a bősörményiek valamennyien a városi képv. testület határozata mellett voltak. A közgyűlés ekkor már nagyon megfogyott, úgy, hogy a szavazásnál az állandó választmány határozati javaslata mellett, mely azt ajánlja, hogy a Bősörmény város képv. testülete határozata semmisíttessék meg, 13 biz. tag szavazott, ellene ugyanannyi. Ekkor elnöklő főispán szavazatának kellett döntenie. A főispán a képv. test. határozatát megsemmisítéssel mellett szavazott. Tehát a takarékpénztár kárát az igazgatóság tagjai kötelesek megtéríteni. További folytatásán a közgyűlésnek, több községi és városi házi ügy tárgyalatott, melyeket a közgyűlés változatlanul elfogadott és illetőleg tudomásul vett. A megyei főszámvevő jelentései különféle, általa megvizsgált községi számadások fölött, tudomásul vettek.

— Csathó Ferenc a debreczeni kir. itélő tábla tanács elnöke, ki gége-baja miatt a vöröskereszt egyet budapesti gyógyintézetében töltötte el szabadság idejét, sőt a gyógykezelés miatt meghosszabbítani kérte azt, mint örömmel értesülünk jobban van. Betegségében a gyógykezelés

következtében örvendetes javulás állott be, ugyanarra, hogy a jövő hóban már körülbelül elhagyja az intézetet s elfoglalja tisztót a helybeli kir. itélő táblán és megkezdje működését.

— **A város kórházi bizottsága** ma délután a városháza nagytanácstermében ülést tart. A bizottsági ülésen az új kórház ügyében kerülnek nagyobbfontosságú ügyek tárgyalás alá.

— **Törvényszéki végtárgyalások.** A helybeli törvényszéknél a következő ügyek vannak végtárgyalásra kitűzve: szeptember hó 28-ikán: Oláh István lopás, Izrael Pál gondatlanságból okozott súlyos testi sértés, Szöller Varga Zsófia gondatlanságból okozott súlyos testi sértés, Kaszás István gondatlanságból okozott súlyos testi sértés. — Szeptember 29-én: Gombos Ferencz hamis eskü (tárgyalást követőleg kir. táblai és curiai ítéletek kihirdetése). — Szeptember hó 30-ikán: Polonkay Mihály magánokirathamisítás, Kuczik Julianna gyermekölés büntette, Harsányi Jeremiásné Pap Julianna emberölés vétsége, Visoczky József lopás büntette.

— **Tanácsülés.** Mielőtt a városi közgyűlés előtt megvitandó ügyek tárgysorozata a közönség elé kerülne, a városi tanács ma délután még egy rendkívüli tanácsülésre ül egybe, hogy letárgyalja az elmaradt ügyeket s a jog és pénzügyi bizottság által a debreczeni egyetem felállítására hozott javaslatot.

— **Szerencse fel!** Tegnap reggel az ártézi kut bódéjának az ajtaját felnyitották a Zsigmond Vilmos vállalkozó emberei s elhangzott a jelszó: „szerencse fel!” Neki öltöztek s a munka kezdetét vette. A nyolczszáz méteren túl betört furó kivételéhez Berlinből megérkeztek a szükséges eszközök s ma már zakatolt a gép, dolgoztak az emberek. A furó eltávolítása után mi sem áll tovább útjokban, hogy a munkát folytathassák; a furásra akkor kerül rá a sor s a város a szerződés értelmében fizeti ki méterenkint a munkálatok árát. Csak legalább a szép őszi napok egyikén arra ébrednének fel, hogy az ártézi kut önti a vizet.

— **Szabadságának letelte** után Bészler Lajos, a város gazdasági tanácsnoka hazaérkezett s ügyeinek referálását, melyet távollétében Király Gyula aljegyző végzett, — ismét átveszi.

— **Az új utca.** Tudja azt már a város kicsinye nagyja, hogy a Hatvan-utczáról, ott ahol a kolosszális kétemeletes állami reáliskolát építik, egy új utcát kap a város a nagyujtaczára. Illetékes helyen már arról is volt szó, illetve csak megbeszélés tárgyát képezte, hogy ezt az utcát hogyan nevezzék el. Általános, de még el nem döntött vélemény az volt, hogy ezt az utcát: Reáltanoda utczának nevezik el.

— **Baleset.** Tegnap este felé a kisvárad-utca nagy szerencsétlenségnek volt színhelye. Ugyanis egy a vasutfelől beérkező bérkocsi összeütközött a Frohner szálloda omnibuszával. Az omnibusz a lehető legnagyobb gyorsasággal haladt a vasút felé s dacára annak, a bérkocsi minden lehetőt megtett, hogy kikerülje a rohanó omnibuszt. A veszély elkerülése végett messze kitért az országútról, ugyanannyira, hogy a kocsikerekei a helyi vasut vágányaira hatoltak. A helyi vasut pedig e közben a város felé tartott. A fiaker kocsisa egyszerre csak azon vette észre magát, hogy alig, hogy kitudta kerülni az omnibuszsal való össze ütközés veszedelmét, már újabb veszélynek néz elébe a közelgő kis vonat által. Legnagyobb erőmegfeszítése kellett ahhoz, hogy megfékezze a lovakat annyira, hogy egyenesen neki ne vágassanak azok a kis vonatnak. Azonban a legnagyobb igyekezete mellett is össze ütközött a kis vonattal, a mennyiben az a bérkocsit oldalt érintette és pedig oly erővel, hogy a fiaker a lökés következtében felfordult és pedig oly szerencsétlenül, hogy a benne ülő Pongrácz gróf, huszár főhadnagy kibukott a vonatból. A kocsiból kiforduló főhadnagy esése következtében fején súlyosan megsérült. Azonkívül a kocsikerekei keresztül mentek a szerencsétlenül járt főhadnagy jobb karján is s mint értesülünk, törést szenvedett. A súlyos sérüléseket szenvedett

grótot egy arra haladó bérkocsiba ültették s a katona-kórházba szállították, hol is az első segélyt kapta. Onnan a Bikába szállították értesülésünk szerint, hol most a leggondosabb ápolás mellett várják betegségének jobbra fordulását. E tárgyban jelentés tétett ugyan a rendőrségnek, ott azonban még nem tartottak vizsgálatot ez ügyben. Azonban a rendőrség mindent megtett az ez ügybeni szigorú vizsgálatra. Az ügyet különben a kir. ügyészséghez fogják áthelyezni.

— **Kinevezés.** Puky Gyula, a debreczeni kir. itélő tábla elnöke Dr. Mezőssey Béla szaboles vármegye tiszteletbeli aljegyzőjét, végzett joghallgatót, a debreczeni kir. itélő tábla kerületébe segélydíjas jogyakornokká nevezte ki s szolgálatára a nyiregyházi kir. törvényszékhez osztotta be, további rendelkezésig.

— **A böszörményi tak. pénzt. sikkasztás.** Most már tudva van, hogy évenként a betéteknél mennyi sikkasztatott el. Még pedig: 1883. évben, 8 frt 50 krt, 1884.: 100 frt, 1885.: 78 frt, 1886.: 5248 frt, 1887.: 3099 frt, 1888.: 2246 frt 16 kr, 1889.: 1404 frt, 1890.: 1540 frt. Összesen 13723 frt 66 kr sikkasztatott el. 3305 frt 84 kr tévesen könyveltetett el. Tisztáztatott tehát összesen 17029 frt 50 kr. Meg eddig nem találtatott meg (valószínűleg a váltóknál fog kiderülni) 5312 frt 14 kr. Az összes hiány a leltár összeállításánál tehát: 22341 frt 64 kr. A váltók vizsgálata még ezután lesz, melyeknél körülbelül 30 ezer frt sikkasztatott.

— **Regále Szoboszlón,** Folyó hó 23-án volt a tárgyalás a debreczeni pénzügyigazgatóság kiküldöttje Hanke Emil pénzügyi titkár és a város között a regále-jogok megváltása tárgyában. A kincstár a regále-jogot és az összes fogyasztási adót 21 ezer frtért engedte át a városnak. A szeszre vonatkozólag a kizárólagosság joga fenntartatott, a borra sörre, husra, a cukorra vonatkozólag azonban nem. Mint halljuk a szeszre vonatkozó jogot a város bérlet által kezelteti, a többi fogyasztási adókat pedig háziilag fogja kezelni. Különösen érdekli a közönséget a borfogyasztási adó mikénti kezelése. Szerfőlött megkönyvitene a kezelést, ha a város a szőlőbirtokosokkal a fogyasztás mértékhez viszonyított egyezséget kötne, a mint ezt Debreczenben és más városokban is szokásban van.

— **Koleravédkezés és gyógykezelés** című cikkünkre, mint általános érdekűre, felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét. A cikk szerzője: Dr. Tihanyi Sámuel ur, ki azt közlés végett egyedül lapunknak adta át, annak a kijelentésére hatalmazott fel, hogy „Viz a kolera ellen” cím alatt múlt héten egyik fővárosi napilapban megjelent cikk, mely alá szerzőkép az ő neve volt jegyezve, olyannyira megsonkítva közöletett, hogy ő arra, mint sajátjára nem ismert, annál kevésbé, mivel annak a fővárosi napilapnak a szerkesztősege a cikk címét is megváltoztatta.

— **Lopás.** Csizmadia Károly, állás nélküli csavargó, kit rendetlen életmódja, szüntelen csavargása miatt már régen figyelemmel kísér a rendőrség. Most, hogy a közel napokban kézrekerítette s elfogta, több tárgyakat talált nála egy nagy kendőbe kötve, melyeknek tisztességes uton való szerzését nem akarta elhinni a rendőrségi közeg. Eltögték a czéltalanul bolyongó s minden ok nélkül városunkban tekerülő atyafit s addig faggatták, míg — miután nem tudta megmondani, hogy honnan kerültek hozzá a nála levő tárgyak — bevallotta, hogy az országúton egy szekérről cselelte az azokat. A tolvaj csavargó most már a börtönben elmélkedik az „enyém, tied, övé” problematikus kérdés czélszerű megoldásáról.

— **Utóállítás.** F. év október hó 5-én, utóállítás lesz csapó-utczán, a cs. és kir. 39. hadkiegészítő parancsnokságnál. Az utóállításra ez ideig még csak egy ember jelentkezett.

— **Vesztett kutya.** Vesztett kutya rémitgette a Bány-utczai lakosságot az utóbbi napokban. Jelentést is tett a közönség erre vonatkozólag a rendőrségnek, mert a kóborló vestett kutya több ebtársát megharapta. A rendőrségtől kiküldött rá is lőtt a kutyára, de a lövés nem talált s a vestett kutya sérülés nélkül elszabadult. A vestett eb által megharapott többi ebeket azonban

összefogdostatta a rendőrség s gazdáik által bezáratni rendeltette, míg többeket a gyepmester telepre szállított megfigyelés végett.

— **A belügyminiszter egy új rendeletét** küldte meg Debreczen város batóságához, melyben felhívja amaz intézkedésére, hogy a rongyok ócska ruhák, ócska kötelek, ágy és fehérneműek, friss gyümölcs, zöldség, főzelék félék, különösen pedig a nem bádog szelenczében konservált halak, melynek csomagolásához nem új vásznat, vagy szövetet használnak Olaszország és Németországgal érvényben lévő tilalmát Galicziára és Bukovinára is kiterjesztette.

— **„Gönczy-egylet” Hajdu megyében.** Az alsó szaboles-hajdu vidéki ev. ref. tanító egyesület f. hó 22-én tartotta évi rendes közgyűlését H.-Szoboszlón. Az ott jelenlevő kir. tanfelügyelő Eötvös K. Lajos egy, Szoboszló szülöttjét, Gönczy Pál nevét megörökítő nevelés- és tanügyi egyesület megalapítására hívta fel az összesereglett tanítók és jelenlevő tanügy barátok figyelmét. Ezen létesítendő egyesület tagjai lennének Hajdumegyének összes tanítói, s a tanügy iránt érdeklődő férfiai. Az eszme igen termékeny talajra talált s a megindított aláírási iv azt eredményezte — hogy az egyesület megalakulása biztosan remélhető.

— **Közgyűlés.** A böszörmény városi dal-kör évi rendes közgyűlését f. hó 20-án tartotta meg. — Ezen közgyűlés a három évre megválasztott tisztviselők mandátuma lejárván, — a többi tárgyak felett a tisztújítást is megejtette; elnök let egyhangulag Somossy Béla városi polgármester, alelnök Kovács Sándor ügyvédi karnagy; Beker Antal ref. orgonista, jegyző: Magi Sándor tanító, pénztárnok: Némethy Lajos adó preczeptori segéd, választmányi tagok lettek Gaál Bertalan városi aljegyző, Péter Károly gym. tanár, Imre József és U-Szabó Lajos ref. tanítók.

— **Nem látja este.** A kis fiúnak édes apja, csak hogy jól viselje magát a vasárnapi ünnepélyesség alkalmából azt az ígéretet tette, hogy elviszi a tűzi játéokra. Estefelé, még mikor alig alkonyult, türelmetlenül kezd a gyermek megsügeti édes apját: „De papa kérlek, menjünk már arra a tűzi játékra, mindjárt sötét este lesz és akkor nem látunk semmit!”

— **Nyilvános nyugtázás.** Sassy Frigyesné, a brassói prot. nőegylet elnöke, a brassói ev. ref. új templomra befolyt adakozását beküldte lapunknak. E szerint Debreczenből a következő összegek folytak be: Meggyessy Lajosné gyűjtőívén 43 forint, Vecsey Viktor gyűjtése 10 frt, özv. Szabó Lajosné gyűjtőívén 23 frt, Oszterlamm Ernő gyűjtőívén 8 frt, Egri Dobray István gyűjtése 34 forint, Gondy Károly 5 frt, Vecsey Viktor (az orgona-alapra) 10 frt.

— **A főiskolai „Önképző-kör”** f. hó 24-én tartott választásainak eredménye gyanánt, elnöknek Jókay Lajos, főjegyzőnek Komáromi, aljegyzőnek Bági Gyula, alelnöknek Bagaméri Károly, titkárnak Kiss Pál, pénztárnoknak Rásó István, — bizottmányi tagoknak: Wertheimer s Nagy Béla választattak meg.

— **Jubileum.** Schöpflin Ágoston, közszere-tetben álló nagy-várad kir. posta és távirtd igazgató, ezen állásra történt kinevezését s ezzel kapcsolatban az intézetnél eltöltött 25-ik évfordulóját f. hó 26-án ünnepelte, melyen a kerület tiszti és postamesteri kara is rész vett. Ezen ünnepélyeségen Hajdumegye postamesteri is részt vettek.

— **A v.-pécsi tűzoltó egyletről** a következő elismerő nyilatkozatot vettünk: „F. hó 26-án reggel 4 óra után V.-Pécsen Balogh István gazdálkodó háza ismeretlen okból kigyulladt. Daczára annak, hogy a jelzett helyen az épületek szoros közelében állanak egymással s így a veszély elkerülhetlennek látszott; a csak most alig fél éve alakult önkéntes tűzoltó egylet a tűzjelzésre a helyszínére sietett pontos időben, s megfeszített erővel oda hatottak, hogy lokalizálták a tüzet, a nélkül, hogy az tovább terjedhetett volna. A kigyulladt ház ugyan leégett, de azért az igen veszélyessé válható tűz elfojtásáért a legnagyobb elismerést és dicséretet érdemli fiatal tűzoltó egyletünk. Egy polgár.

— **Hírek H.-Dorogról.** Kossuth Lajos nagyházunkfia 90-ik születés napját városunk is megünnepelte. Az ünnepek programja, melyet Dr. Demkó Ágoston tűzoltó parancsnok ur

állapított meg, következő volt: Délelőtt isteni tisztelet volt. Délután 4 órakor a piac téren, hangverseny és szavalat volt. A dalárda révész Mihály vezetése alatt a „Hm-nust“ a „Szózatot“ és a Kossuth nótát mondta el. Este a társas vacsora volt az iparos körben és a vendéglőben, melyet reggelig tartó táncz követett. — **E s k ü v ő.** Révész Mihály a dorogi r. takarékpénztár főkönyvelője, nőül vette Eötvös Gyula dorogi postamester kedves leányát, Matild kisasszonyt. — **H a l á l o z á s.** Dr. Szabó László Vazul volt 48—49 ezredorvos f. hó 15-én meghalt. Petrus Jenő lapunk dorogi munkatársa nagybátyját gyászolja benne. — **U j r a á r v e r é s** alá kerül Dorog város fekvősége mert Keller Károly bérlő visszalépett. A 1000 holdnyi bérletre nemsokára újra lehet licitálni.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** tegnap délután tartott ülésében tárgyalta azt az odiózus ügyet is, mely a F ü l ö p Jakab contra Hidvéger Mihály féle, a város hatósági bizottsága minden egyes tagjához eljutott rőpiratban nyert éles kifejezést. Szóba került, hogy tekintve azon körülményt, hogy a szerződést a városi tanács még nem erősítette meg, — nem volna-e jó, új árverést kitűzni a pallagi tagbirtokra. A bizottság jelen volt tagjai ez ügyben nem hoztak határozatot, hanem főtartották azt a közgyűlésnek, melynek tárgysorozatába ezt az ügyet is fölveték. — **F ü l ö p Jakab** egyébiránt ma a j á n l a t o t n y u j t o t t b e a városi tanácshoz, — mely szerint a pallagi tagbirtokért, melynek ő régi bérlője és melyen nagyobb beruházásokat tett épületekben, a Hidvégerrel kötött szerződésben kitett 8905 frt helyett 9200 frtot ajánl s belenyugszik abba, hogy ha a közgyűlés új árverés kitűzését határozná el, az általa ajánlott 9200 frt kiküldési árnak vételessék. Óvadékul 1000 frtot mellékel ajánlatához. — Ez az odiózus ügy mely ugyan bővebb hozzászólást igényel, de melytől egyelőre óvakodunk, csak azt mutatja, hogy a városnak ezután óvatosabban kell eljárnia ingatlanai bérbeadásánál.

— **Az új fogyasztási adó törvény** értelmében az állam és községek közt a fogyasztási adó bérletek tekintetében kötött szerződések felbontatván, Bősörmény községe is felhívott, hogy megbizottait nevezze meg az 1892 szept. 19-én tartandó tárgyalásra. A szept. 18-án tartott közgyűlés egy küldöttséget nevezett ki az alkudozások megejtése s ha lehetséges a szerződés megkötésére. A szerződés feltételeken meg is kötött 44,200 frt bérösszegben, melyben az összes fogyasztási adók befoglaltatnak. Ha a pénzügyminiszter is hozzá járul a szerződéshez, Bősörmény városa ezután fogja egyeseknek kiadni a különböző fogyasztási adókat, ha egyezség köthető lesz velök. Az új törvény értelmében 26 korcsma fog engedélyeztetni.

— **Az ittasság következménye.** Szoboszlón M. Kovács Miklós folyó hó 21-én délután 6—7 óra tájban szekérral kifelé indult a tanyájára, a lovakat ő hajította a szekéren volt kocsissa Harsányi József is, ki ittas lévén, azt követelte gazdájától, hogy miután ő a kocsis, a lovak hajtását neki engedje által, de Kovács Miklós ezt a kívánságát nem teljesíthette éppen azért mert Harsányi József nagyon ittas volt, a szekéren dulakodni kezdtek s a szekérről mindketlen leestek s Kovács Miklós könnyű, Harsányi József pedig súlyos testisértsést szenvedett. Az ügyben a rendőri nyomozat folyik.

— **A „Felsőbb tanulók irodalmi egylete“** szombaton tartotta alakuló gyűlését, melyen elnöknek a másik jelölt, Nagy István ellenében tulnyomó szótöbbséggel Diószeghy Mihály választott meg. Főjegyző lett Pótor Elemér, aljegyző Kossoróda I. Pál, titkár Szücs Béla, pénztárnok Virágh István, bizottsági tagok a hittudományi kar részéről Szilágyi Imre, Dombi László, a jogtudományi részről pedig Kecskeméthy S. P. Ödön.

— **A Tisza vize** nagyon apadt a környékünkön. Magyarország neves folyója nagyon sekélyes vízzel mutatja be magát a hortobágyi látogatóknak. De vigasztalást nyújt az a tudat, hogy a hosszú szárazság az oka annak, hogy hazánk e sokat megénekelte folyója olyan sekély vizű.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejtethetetlen szeretett nőm f. hó 26-án tartott végtisztességtételén megjelenni sziveskedtek, valamint a Dankó Mihály temetkezési intézete is a

pontos kiszolgálásért, fogadják hálás köszönetemet. Debreczen, 1892. szeptember 27. Az összes rokonok nevében is, H. Nagy Lajos, sámsomi ev. ref. leánytanító.

A debreczen-királyházai vonalon, Ér-Mihályfalva és Vámos-Pécs állomások között fekvő A b r á n y állomás, mely addig csak a kocsirakományi teheráruforgalomra volt berendezve, folyó évi szeptember hó 25-én a gyors- és darabáru forgalomra is megnyitott. Az Ábrány állomáson fel- vagy leadásra kerülő gyors- és darabáru szállítási díjának kiszámítása ugyanazon módzatok mellett eszközöltetik, a melyek ezen állomásnak a kocsirakományi teheráruforgalomra történt megnyitása alkalmából a kocsirakományi teherárakra nézve megállapították, megjegyezvén, hogy ezen állomásnak a bpest dunajobbparti körvasut állomásaival való forgalmában a díjszámításra nézve ez e részben fennálló határozományok⁵mervadók.

— **Kossuth ünnepély Kabán.** Kossuth születésének 90-ik évfordulóját ünnepélyvel ünnepelte meg Kaba község is. Az ünnepélyt az előjáróság, a tűzoltó és daleylet közreműködésével rendezte. A tűzoltó egyesület már a reggeli órákban kivonult nemzeti zászlók alatt zenekara végigjárta község utcáit. Délután 3 órakor a városház előtti térre kivonult az előjáróság, község sőt még az iskolás gyermekek is nemzeti szín szalagokkal ékesített kalapokban. Az ünnepélyt a daleylet nyitotta meg az „Isten áld meg a magyart“ elneklésével: ezután Rítók István rektor csinos beszédben méltatta Kossuth érdemeit. Majd a daleylet a városház emeleti nagytermében énekelte el „Élj őseink hazája“ azután Dulházy Kálmán szavalta el „Kossuth bucsuját.“ Aégül a főbíró indítványára Kossuth Lajost megválasztották Kaba község diszpolgárára. Az ünnepélyt a Kossuth Lajos tiszteletére rendezett társasbéd zárta be, hol egymást érték a lelkes felköszöntők.

x **Megbízható gyógykezelés.** Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, felfúvódásban, gyomor görcsökben és rendetlen sékelésben szenvednek, a „Moll-féle seidlitz por“ használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 1 frt. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállító által Bécs, L. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Színház.

— **A városi színház megnyitása.** A rendes nyári szünet után — mint megállapítva volt — október hó elsején az az szombaton este ünnepélyesen megnyitja színházunkat a **L e s z k a y András** színtársulata. Az igazgatóság megnyitó előadásul a némaképlet után a **S u h a n c** című operettet tűzte ki az operette primadonna: **M a r g ó Célia.**

Az első heti műsor. Az igazgatóság megállapította az első heti műsort, mely a következő: **S z o m b a t o n** okt. 1. Megnyitó némaképlet. **S u h a n c** operette **M a r g ó Céliával.** — **V a s á r n a p** okt. 2. **N á n i** népszínmű **M a r g ó Céliával.** — **H e t f ö n** okt. 3. Virágfakadás vigjáték és a **B o l o n d o k** háza (új bohózat). **E m ö d y Irén** bemutatója. — **K e d d e n** okt. 4. Eleven ördög operette. **Ö r l e y Flórával.** — **S z e r e d a n** okt. 5. A bagdadi hercegnő **S z i l á g y i n é** hős nő bemutatója. — **C s ü t ö r t ö k ö n**, okt. 6. Virág fakadás. **B o l o n d o k** háza. — **P é n t e k e n** ok. 7-én szünet. — **S z o m b a t o n** okt. 8. Madarász operette **M a r g ó Céliával** és **Ö r l e y Flórával.** — **V a s á r n a p** okt. 9-én. **S z é p D a r i n k a** új népszínmű **Ö r l e y Flórával.**

A színházi bérlet iránt nitézkedni óhajtokat, lapunk utján kéri az igazgatóság, hogy e hó 29-éig Máramaros-Szigetre forduljanak, azontul pedig a debreczeni színházi irodába.

Színtársulatunk Máramaros-Szigeten pénteken este végzi be előadásainak sorozatát. Azok, kik pénteken este nem játszanak Szigeten, már az nap visszaérkeznek Debreczenbe. A színtársulat többi tagjai csak szombaton érkeznek meg s már az nap este játszanak is.

— **A magyar kir. meteorologiai intézet** időjelzése szeptember 27-én:

(Távirati tudósítás. Ér. 3 óra 45 p.)

a = derült, **c** = száraz, **m** = meleg, **w** hosszabb ideig állandó.

Legujabb.

A kolera.

N a g y v á r a d r ó l jelenti tudósítónk: Halál érte az utcán **B e n e s Gavrilla** napszámost. Azt hiszik kolera miatt. — Holnap boncolják.

H a m b u r g, szept. 26. Tegnap déltől ma estig 126 ember betegedett, 47 ember halt meg kolerában.

P á r i s, szept. 26. Párisban tegnap 14 megbetegedést és 4 halálesetet, a város környékén 5 megbetegedést és 3 halálesetet és Havreban 4 megbetegedést és 5 halálesetet jelentettek be.

L e m b e r g, szept. 26. Az utolsó huszonegy órában Galicziában nem fordult elő újabb kolera-eset.

Felmentés.

Nagyváradról sürgönyözik nekünk: **M a r k u s Lajos** ügyvédet, kit két bíróság sikkasztás és váltóhamisításért elítélt, a kuria teljen felmentette. Ez a hir jogászi körökben bizonyára nagy feltűnést fog kelteni.

Agyonütötte a fiát

N o s z l o p veszprémmegyei községben **Á c s Mihály** gazga. Az eset úgy történt, hogy a két Ács testvér összeveszett és az idősebb Lajos baltával kergette öccsét. Az apa védelmére sietett fiának s olyan erősen talált a nála levő lapát élével Lajos fia fejére sujtani, hogy az menten összerogyott és meghalt. Az akaratán kívül fia gyilkossá lett apa maga jelentkezett a devecséri járásbírósnál.

Egy elfogott ember öngyilkossága.

P o z s o n y b ó l sürgönyzik nekünk: Egy, a rendőrség által letartóztatott egyén a kihallgatásnál borotvával keresztülmetszette a nyakát és meghalt. A nála talált katonai igazolvány szerint **S z e m e r é d y Alajosnak** hívják, budapesti illetőségű és 50 éves. Azt gyanítják, hogy a szept. 16-iki fűnfhausi (Bécs) gyilkosságot és a február 11-iki lövői gyilkosságot ez az ember követte el.

A közönség köréből.*)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tegnap kezemhez jutott a városi bizottsági tagokhoz intézett s postai uton szétküldött azon pamphletnek egy példánya, melyben a törvényhatósági biz. tagok s ez uton a nagy közönség előtt azzal vádoztatom, hogy a városnak u. n. pallagi tagföldjeire vonatkozó haszonbérleti szerződést összejátszás folytán, a csalásnak utat nyitva, Fülöp Jakab ur jogainak nem respektálása s az ő szándékos megkárosításával a tanács utasítása nélkül Hidvéger Mihály ural kötöttem meg.

Engedje meg igen tisztelt szerkesztő ur, hogy én, mint városi tisztviselő addig is, míg ezen ügy a maga utján tisztázatnék, a következő megjegyzéseknek becses lapjában leendő közlételemre kérem:

Néh. Kovács Sándor ur volt városi főügyész megbetegedése után, mint alügyész, a főügyészi teendők végzésére még május hóban helyettesítve lettem.

A városi biz. közgyűlés ^{90/1392/1892.} sz. határozatával elrendelte volt, hogy a pallagi tagföldek nem külön-külön, hanem együttesen adas-

*) E rovat alatt közlötökét nem vállal felelősséget a szerk.

1892/261

3-4. lap a híj. híj

sanak Hidvéger Mihály urnak s a városi tanács ehhez képest 4454/1892. sz. végzésével utasította az ügyészséget, hogy a haszonbérleti szerződést Hidvéger Mihály urral kösse meg s azt biztosítsa.

Az ide vonatkozó iratok a néhai főügyész ur elhalálzásáig nem jutottak hozzám, hanem a leltározás alkalmával azokat, az ő nála volt hivatalos iratok közt találtuk meg. Ugyanezen iratok közt feküdt egy Tek. Balogh Zsigmond ügyvéd ur által sajátkezüleg írott s Hidvéger Mihály ur által aláírott nyilatkozat, melyben Hidvéger ur a haszonbérleti jogról Fülöp Jakab és Kellner Dávid urak javára lemond s egy másik közjegyzői intvény, melyben Hidvéger ur Fülöp és Kellner urakat arra hívja fel, hogy a haszonbérleti jog átruházásának jóváhagyása iránt, 15 nap alatt a lépéseket tegyék meg.

Ezeket láttam és olvastam, — de mint a hivatalos iratokhoz nem tartozókat, nem leltároztuk, hanem Balogh Zsigmond urnál hagytuk, mint olyannál, a ki ezen haszonbérleti jog contemplált átruházási ügyében a feleket képviselte.

A többi ide vonatkozó iratokat a főjegyző ur átadta nekem azzal, hogy miután Hidvéger Mihály ur előtte tett kijelentése szerint, másnap négy hétre Karlsbadba akar elutazni s a szerződést még elmenetele előtt aláírni kívánja, — azt készítsem el s vele irassam alá.

Én a szerződést még azon este elkészíttem s másnap Hidvéger ur, — kit azelőtt talán nem is láttam, de határozottan állítom, hogy vele előzőleg soha sem beszéltem — nálam jelentkezvén, vele azt aláírtam s elutazása után ügyvédje Nagy Sándor ur közreműködésével biztosítottam.

Ennyi volt kötelességem és ezt megtettem. S hiszem, hogy minden elfogulatlan ember be fogja látni, mikép akkor követtem volna el kötelesség szegését, ha a szerződést meg nem kötöm vagy éppen Hidvéger Mihály ur kikerülésével Fülöp és Kellner urakkal kötöttem volna meg.

Ezután figyelemmel arra, hogy a megvesztegetés és megbízhatatlanság vádja — úgy látszik — szándékosan lett épen most — a főügyészi állás betöltése előtt pár nappal — rólam a nagy közönség elé kibocsátva — kérem a nemes város, vagy a környék mindazon tisztelt lakosát, akik velem, akár, mint városi tisztü alügyészszel, akár mint ügyvéddel, akár politikai vagy társadalmi téren összeköttetésben állottak valaha: szíveskedjenek felettes hatóságaimnál jelentést tenni arról, ha bármikor és bármiben hivatali és ügyvédi eskümből folyó kötelezettségemtől csak egy hajszálnyit eltérést is tapasztaltak nálam, — vagy hirlapilag szememre vetni, ha politikai vagy társadalmi ügyekben valakinek olyan ígéretet tettem volna valaha, mit be nem váltottam, vagy a mely politikai elveim, vagy társadalmi állásomból folyó kötelezettségeimmel ellentétben állott volna.

Bátran nézek elébe, mert élet elvem: becsületesnek maradni — a milyennek születtem — és dolgozni. Ha gyermekeimben azt fogom látni, hogy ezt tőlem örökségül vették: boldog leszek!

Megemlítve még azt, hogy az ügynek minden irányban tisztázása végett magam ellen vizsgálát elrendelését kérem s a sajtó bíróság előtt is fellépni el vagyok határozva, és még egyszer kérve tekintetes szerkesztő urat, hogy jelen igénytelen soraimnak már csak a közügy szempontjából is becses lapjában helyt adni sziveskedjék, maradtam kiváló tisztelettel

kész szolgája:

Dr. Magoss György,
ügyvéd, városi tisztü alügyész.

Debreczen 1892, szept. 26.

Mélyen tisztelt szerkesztőség!

Az izr. nagy ünnepek első két napja most mult el és az ezen idő alatt szerzett tapasztalataink kötelességünké teszik, hogy az összes izr. templomokban észlelt nagymérvű egészségellenes állapotokra fölhívjuk az illetékes egészségügyi hatóságot és első sorban a városi t. főorvos ur b. figyelmét.

Hogy mennyire veszélyeztetve van a közönség egészsége az által, hogy ott, hol több száz ember, köztük sok gyöngye idegzetű nő és gyermek, több órán át 34—35° R. hőségben van és

a szellőztetésnek csak a legprimitívabb nyomát is alig látjuk, mely pl. a szt.-Anna-utcai templomban mindössze abból áll, hogy a menyezeten 4—5 maroknyi nagyságu lyuk van és ezek sem szabadba vezetnek (a többiekben ez sincs), azt fölösiéges bővebben indokolni. Ha már rendes viszonyok között is ezen a nagy hiányon gyökeresen és régen kellett volna segíteni, annál inkább és gyorsan most, ez idő szerint intézkedni mulhatlan kötelesség. Kinek ép érzéke van, be fogja látni, miszerint ha a menyezeten át akarnak ilyen helyiséget kellően és nem csak látszólag szellőztetni, akkor legalább is 12—15 olyan nyílás szükséges, melyek mindegyike legalább fél méter nagyságu legyen. Ha pedig ez bár mikből nem volna eszközölhető, akkor nem marad más, mint egyik oldalon az összes ablakszárnyak kiemelése. Akár így, akár amugy, tény az, hogy itt hatósági érelyes beavatkozásra van szükség, nehogy egyes hivatalnok által az elrendelt szellőztetés kijátsszassék.

Ha lent, hol a férfiak ülnek, a melegség 34—35° R. mutat, mennyi lehet a női karzaton? csoda e tehát, ha a szegény nők egyike a másik után elájult? . . .

Minderre nézve pedig annyival sürgősebben kell intézkedni, mert a jövő pénteken este már beáll az „engesztelési nap“, mely alkalommal az ájtatosságok egész napon át tartanak és négy nappal későbbben következnek a többi nagy ünnepek egymásután. A szokásvs „imaszűnet“ mitsem ér! Ez a szellőztetés, ha ugyan erről lehet szó, csak ideig óráig tart. Állandó szellőztetést kérünk az ájtatoskodó közönség egészsége és elete érdekében!

Többek nevében:
Egy vallásos zsidó.

Idegének névsora.

Bika szálloda.

Stetina József min. titkár Bpest, — Veisz ezredes Temesvár, — Venuz Antal őrnagy Bpest, — Spányi mérnök Bpest, — Horszky mérnök Bpest, — Győrfi és neje Bécs, — Sonentfeld kereskedő Bpest — Grimm Arad, — Gründman mérnök Budapest, — Lackenbach kereskedő Bécs, — Machler keres, utazó Bécs, — Várnay kárbesztő Bpest, —

Angolkirálynő szálloda.

Hutter Lipót Ujváros, — özv. Gajdos Józsefő Budapest, — Lehovits Deés, — Danilovits Dorog — Dolyos Ignác és neje Szabaika — Schönfeld Bécs —

„Fröhnerszálloda“

Hubay József Bécs, — Nyiri János Bpes — Eder utazó Bécs, — Lichtman Mór Bpest, — Gutman utazó Eperjes, — Strepling Henrik Berlin, — Grósz Szoboszló, — Fischbein Szoboszló — Hanka Lajos Zilah, — Tóth Mihály Dorog, — Erős Farkas Dorog — Bendl Antal Dorog, — Szilágyi Kálmán Bpest, — Kaizer és neje pinczér Várad, — Frank Kagya, — Grósz Emanuel borkereskedő Diószeg — Schvarcz Hadház — Friedman Farkas Derecske, —

Nyilt-tér. *)

Debreczen város bizottsági tagjaihoz Fülöp Jakab városi bérlő által a pallag bérlete tárgyában nyomtatott alakban küldött információra az idő rövidege miatt ez uton vagyok kénytelen némi észrevételt tenni.

Eljárásom correctsége tekintetében lelkiismeretem megnyugtató.

Fülöp Jakab ur informatiójában engem alaptalanul rágalmoz s becsületemben ok nélkül sértetet, érettek a törvény rendes útján fogok Fülöp uron elégtételt szerezni.

Sajnálkozásomat kell kifejezni Fülöp Jakab ur eljárása felett, midőn ártatlanul gyanusítja s méltatlanul megtámadja a Tanácsot s illetve egyes tisztviselőket köztük különösen a pusztán kötelességét teljesítő alügyészt (kortes fogásból), hiszem azonban, hogy az informáló ur ez oldalról is megfogja kapni, amit megérdemelt.

Ami magát az informatiót illeti annak tartalmát, a tények elferdítése, döntő körülmények elhallgatása tényekkel ellenkező előadása és állításai folytán hamisnak és valótlanak jelentem ki.

Hidvéger Mihály.

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

A legjobb
Schroll chiffonból
készült

ferfi-ingek

1.50 kr., 2 frt, 2.30 kr., 2.80 kr.,
hajtásos és himzett elejjel:

2.50 és 3 frt.

Kész női kelengyék
a legjobb izlés szerint,

valódi vásznak,
ZSEBKENDŐK,

asztal- és kávé-terítékek
nagyválasztékban
kaphatók

KARDOS LÁSZLÓ

üzletében,
Czepléd-utca.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasure)

legkittünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr.

1 kis „ „ — „ 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, —
Egy köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar kereskedésében
DEBRECZENBEN.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-
jegye, egy sas és MOLL A.
sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs *gyomor- és altestbajok,*
gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok,
vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél.
Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházaiban.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb
nem küldetik.

Elismerés **MOLL A. urhoz Bécsben.**

Új foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai
igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer a min-
denkorra és szívélyes „Isten írsse meg”-et mondok érte;
ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkész Honnenschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

csúsz

és minden

meghülési
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg **Moll A. véd-**
jegyét tünteti fel és „A Moll”
feliratu czetattal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és
só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer kösz-
vény, csúsz és a meghülés egyélt követelményeinél legismere-
tesebb légszer. — Egy onozott eredeti üveg ára: 90 kr.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.
BÉCS: I. Tuchlauben.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítenek
A raktárakban tessék határozottan **MOLL A.** aláírásával
és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb
nem küldetik.

Elismerés. **MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.**

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéke-
men nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel,
mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tar-
tani magamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla, Muraközy
Károly gyógyszer. Szent-Király Tivadar és Geréhi Fülöp uraknál.

A KOLERA.

A legutóbb beérkezett hírek — sajnos — semmi kétséget sem hagy-
nak fent az iránt, hogy a kolera immár Nyugat Európában is ter-
jeszkedik. Előre látható tehát az a nagy veszély, mely az emberiséget
e borzasztó betegség tovább terjedése által fenyegeti. Ugyanazért
csak helyeselni lehet a hatóságoknak serényességét, melylyel az óv-
intézkedéseket megteszik és melylyel az ismeretes óvszereket a
közönség figyelmébe ajánlják. Orvosi tekintélyek állítása szerint

a legjobb óvszer a cognac.

Legjobban ajánljuk

gróf Esterházy Géza saját gyártmányu cognac-

ját, mely francia mód szerint, idegen anyagok hozzá vegyítése
nélkül tiszta borból készül s melynek jósságát és tisztaságát az
a kö ülmény is igazolja, hogy a legutóbb tartott párisi egészségügyi
kiállításon az aranyérmét díszoklevéllel nyerte el s a többi
kiállításokon is, melyeken eddig részt vett mindenütt a legnagyobb
kitüntetésekben részesült.

Központi iroda: BUDAPEST, VI. Külső váci ut 23. sz.

Debreczen, 1892. Nyomstott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Dr. Kentzler József

Gleichenbergből hazaérkezett,
s gyakorlatát
mint **gyermek-orvos,**
torok- és belgyógyász,

ismét, mint rendesen, megkezdi.

Rendel: 8-9-ig, és d. u. 2-4-ig.

Lakása: Nagy-Halvan-utca 1518.

Privát szabászati tanfolyam megnyitás.

A nagyérdemű közönség becses tu-
domására hozom, hogy szeptember 15-től
fogva, NŐI SZABÁSZATOMMAL kapcsolo-
latban egy

privát szabászati tanfolyamot

nyitottam,

a hol minden növendék, hat hét alatt, a
mértékvevésben, szabászati rajzban és sza-
básban tökéletes oktatást nyerhet.

Belépés mindennap történhetik.

Egész szabászati díj 12 frt 50 kr.

Minden növendék a legújabb bécsi
Chablon (methodus) szerint tanulja a sza-
bást. Felvételek üzletben történnek.

Teljes tisztelettel

PLANK ÁGOST

női divat, szövő és rövidáru üzlete
és női szabázata

DEBRECZEN,

főtér, Bika szállodával szemben.

Külön órák is adhatnak kívánatra a szabásban.

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN

ajánl friss töltésű ásványvize-
ket, u. m.: Bikszádi, Bártfai,
Czigelkai, Csizi Jod, Emsi,
Franzensbadi, Gieshübli, Glei-
chenbergi, Halli Jod, Ivándai,
Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy
Koritniczai, Krondorfi, Lipiki
Jod, Margit-forrás, Marienbadi,
Mohai Agnes és Stefániai for-
rás, Parádi, Püllnai, Preblau,
Pyrmontti acél, — Serebeniai
(Bosnia), Güber forrás, Levi-
coi és Roncegnoi arsen és vas-
tartalmuak, Rohitshi, Selters,
Salvator, Suidschitz, Szolyvai,
Szulini és Budai, keserü vizek.

továbbá:

Lenkencze, olajba mindentéle
törött festékeket és minden-
nemű fűszerárukat a legjutá-
nyosabb árakon.

Uj elő
a lapot

Min
tarthatla
annak m
békés, h
redettsé
mult hét
séről, s
berénybe
kább v
mondott,
elhangza
s a haza
talmában
porni.

Hisz
vethető a
mány ez
bámulatr
fejeit a
felekezeti
terjed el
a keresk
egyre gy
ezekkel
félelmetes
mindez ?

A DEBR

A V
ban nagy
Morosini a
tak a rend
fel s alá a
— M
= szolt a
felesége es
— E
egy szép
szobrász.
— A
nogatva S
különös
például Li
hoz ment,
boldogan é
— Ne
mától me
szép, mint
sem az, ho
Fornellit a
menjen, h
a szegény
nyujtsa
— Ne
— A
lett övé ?

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-
jegye, egy sas és MOLL A.
sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok,
gyomorgörccs, nyálka, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok,
vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél.
Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai
igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s min-
denkorra és szívélyes „Isten fíressze meg“-et mondom ér-
te; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé tessik.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkész Hennetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

csúsz

és minden

meghülési
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. véd-
jegyét tünteti fel és „A Moll“
felirattal elzártan van zárva. A Moll-féle francia borszesz és
só nevezetesen mint fejfálcemcsillapító bedörzsölési szer kösz-
vény, csúsz és a meghülés egyéb következményeinél legismere-
tesebb légszer. — Egy onozott eredeti üveg ára : 90 kr.
FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.
BÉCS : I. Tuchlauben.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítenek
A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával
és védjegyével ellátott készítményeket kérni.
Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéke-
men nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel,
mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tar-
tani mngamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben : Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla, Muraközy
Károly gyógyszer. Szent-Király Tivadar és Gerébi Fülöp uraknál.

A KOLERA.

A legutóbb beérkezett hírek — sajnos — semmi kétséget sem hagy-
nak fent az iránt, hogy a kolera immár Nyugat Európában is ter-
jedezkedik. Előre látható tehát az a nagy veszély, mely az emberiséget
e borzasztó betegség tovább terjedése által fenyegeti. Ugyanazért
csak helyeselni lehet a hatóságoknak serényységét, melylyel az óv-
intézkedéseket megteszik és melylyel az ismeretes óvszereket az
közönség figyelmébe ajánlják. Orvosi tekintélyek állítása szerint

a legjobb óvszer a cognac.

Legjobban ajánljuk

gróf Esterházy Géza saját gyártmányu cognac-

ját, mely francia mód szerint, idegen anyagok hozzá vegyítése
nélkül tisztán borból készül s melynek jószágát és tisztaságát az
a közhírnök is igazolja, hogy a legutóbb tartott párisi egészségügyi
kiállításon az aranyérmét díszoklevéllel nyerte el s a többi
kiállításokon is, melyeken eddig részt vett mindenütt a legnagyobb
kitüntetésekben részesült

Központi iroda : BUDAPEST, VI. Külső váci ut 23. sz.

Dr. Kentzler József

Gleichenbergből hazaérkezett,
s gyakorlatát

mint **gyermek-orvos,**
torok- és belgyógyász,

ismét, mint rendesen, megkezdte.

Rendel : 8-9-ig, és d. u. 2-4-ig.

Lakása : Nagy-Hatvan-utca 1518.

Privát szabászati tanfolyam megnyitás.

A nagyérdemű közönség becses tu-
domására hozom, hogy szeptember 15-től
fogva, NŐI SZABÁSZATOMMAL kapcsola-
latban egy

privát szabászati tanfolyamot

nyitottam,

a hol minden növendék, hat hét alatt, a
mértékvevésben, szabászati rajzban és sza-
básban tökéletes oktatást nyerhet.

Belépés mindennap történhetik.

Egész szabászati díj 12 frt 50 kr.

Minden növendék a legújabb bécsi
Chablon (methodus) szerint tanulja a sza-
bást. Felvételek üzletemben történnek.

Teljes tisztelettel

PLANK ÁGOST

női divat, szövő és rövidáru üzlete
és női szabászata

DEBRECZEN,

főtér, Bika szállodával szemben.

Külön órák is adatnak kívánatra a szabásban.

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN

ajánl friss töltésű ásványvize-
ket, u. m. : Bikszádi, Bártfai,
Czigelkai, Csizi Jod, Emsi,
Franzensbadi, Gieshübli, Glei-
chenbergi, Halli Jod, Ivándai,
Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy
Koritniezai, Krondorfi, Lipiki
Jod, Margit-forrás, Marienbadi,
Mohai Agnes és Stefániai for-
rás, Parádi, Püllnai, Preblau,
Pyrmonnti aczél, — Serebeniai
(Bosnia), Güber forrás, Levi-
coi és Roncegnoi arsen és vas-
tartalmuak, Rohiteshi, Selters,
Salvator, Suidschitz, Szolyvai,
Szulini és Budai, keserű vizek.

továbbá :

Lenkenze, olajba mindentéle
törött festékeket és minden-
nemű fűszerárukat a legjutá-
nyosabb áron.